Εφιαλτική Κέην, μεταθεατρική Τζοκόντα και ένα επαρχιώτικο υστερόγραφο

savaspatsalidis.blogspot.com/2013/06/blog-post_9.html

Στην εκπνοή της σεζόν, μια ιδιαίτερη παράσταση ενός κειμένου-γροθιά, από τη Ρούλα Πατεράκη στη μεγάλη σκηνή της Μονής Λαζαριστών. Αναφέρομαι στο «Blasted», το πρώτο θεατρικό έργο της Σάρα Κέιν, το οποίο, όταν πρωτοπαίχτηκε το 1995, είχε προκαλέσει σεισμικές δονήσεις. Κανείς δεν περίμενε τέτοια ωμότητα, τέτοια διαπεραστική κραυγή αγωνίας από μια νέα γυναίκα που λίγα χρόνια αργότερα θα βάλει τέρμα στη ζωή της (σε ηλικία 28 ετών).

Το έργο αρχίζει με διαθέσεις ιψενικές (συζήτηση για σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση), προχωρά σ' ένα μπρεχτικό ξέσπασμα, για να καταλήξει, σε τόνους μπεκετικούς, να μιλά για αποκάλυψη και ολοκαύτωμα. Στο ενδιάμεσο αισθάνεσαι κάπου και λίγη αύρα από «Βασιλιά Λη», «Βόυτσεκ», «Οργισμένα νιάτα», ίσως και λίγο Έντουαρντ Μποντ.
Μ' αρέσει ο τρόπος που η Κέιν παντρεύει τη φόρμα και το περιεχόμενο. Μ' αρέσει ο τρόπος που τα δομικά υλικά της κατασκευής της καταρρέουν, όπως καταρρέει ο κόσμος γύρω τους, ένας κόσμος καθημερινός που, καθώς υποδέχεται τον τρόμο, γίνεται ολοένα και πιο τρομαχτικός, συναρπαστικός και δυσερμήνευτος.

Δεν είναι από τα έργα εκείνα που θα ονόμαζα ευχάριστα. Είναι μια ολομέτωπη επίθεση στις αισθήσεις, ένα θέαμα που εκτυλίσσεται σ' ένα στοιχειωμένο funhouse, από μια συγγραφέα μόλις 23 χρόνων, που όμως δείχνει τόσο σίγουρη με τον τρόπο που διαχειρίζεται απίστευτα ακραίες καταστάσεις, που πραγματικά εντυπωσιάζει.

Σκηνοθεσία

Η Ρούλα Πατεράκη μπήκε στις εσωτερικές στρωματώσεις του έργου και εκεί έψαξε να βρει τις πηγές του τρόμου, της βίας και των απρόβλεπτων πτυχώσεων του ανθρώπινου ψυχισμού. Το αποτέλεσμα ήταν ένας σκηνικός μικρόκοσμος που απελευθέρωνε σε όλο το μήκος και το βάθος της σκηνής της Μονής Λαζαριστών αναθυμιάσεις μιας μεγάλης (συντελεσθείσας ή επικείμενης) καταστροφής. Ένα απροσδιόριστο κάπου, εκεί πέρα, εκεί μέσα, οπουδήποτε, όπου δεν ήξερες ποιος είναι το θύμα και ποιος ο θύτης, ποια η πραγματικότητα και ποια η φαντασίωση και, το κυριότερο, δεν ήξερες μέχρι πού μπορεί να φτάσει η ωμότητα. Τρεις νέοι ηθοποιοί αναμετριούνται με τα φαντάσματα της καλπάζουσας φαντασίας της συγγραφέως (και της σκηνοθέτιδας). Η χορογραφημένη κινησή τους, η απειλητική γεωμετρία της απεραντοσύνης του τοπίου, με τις πολλές και ενδιαφέρουσες διαδρομές (προς τα πού άραγε; από πού; άγνωστο και εν τέλει αδιάφορο), ο λόγος (κι αυτός χορογραφημένος και στο τελευταίο κόμμα), όλα ενταγμένα σε μια εφιαλτική σύνθεση, την οποία σποραδικά και πού διεμβολίζει (καταπραϋντικά) το μαύρο χιούμορ της συγγραφέως.

Η Πάολα Μυλωνά είναι αλήθεια πως προσπάθησε πολύ, αλλά ήταν αδύνατο να ολοκληρώσει χαρακτήρα. Έτρεχε ασθμαίνοντας να προλάβει τις μεταπτώσεις της παγιδευμένης Κέιτ, εις μάτην, όμως. Ο ρόλος έδειχνε πολύ πιο "βαρύς" από τις αντοχές της υποκριτικής της γκάμας, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται κενά αέρος στις σχέσεις της με τον σύντροφό της. Ο Ίαν του Δημήτρη Κοντού, σαν ο πικραμένος και

ταλαιπωρημένος δημοσιογράφος, και ο Γιώργος Γιαννωτάς σαν ο αρπακτικός φαντάρος, προσπάθησαν να δώσουν μια παράσταση που να συνδυάζει το συναισθηματικό βάθος και την ωμότητα. Υπηρέτησαν μια βίαιη τελετή χωρίς αισθητές παραφωνίες. Έπαιξαν τα συναισθήματά τους με στιλ, με πιο χαρακτηριστική την περίπτωση του Γιαννωτά-φαντάρου, όπου το μηχανικό του τρέξιμο, που "έκοβε" το εφιαλτικό τοπίο σε φέτες, υπογράμμιζε την εικόνα ενός ατόμου παγιδευμένου σε μια συγκεκριμένη λογική (εκείνη της βίας και του πολέμου). Στο τέλος του έργου και οι δύο ξύνουν τα απομεινάρι της ζωής μέσα από τα ερείπια. Θέλουν να συνεχίσουν. Και θέλουμε να τους πιστέψουμε.
Συμπέρασμα: παράσταση «φευγάτη», με την ιδιαίτερη υπογραφή της ψαγμένης Ρούλας Πατεράκη.
Τζοκόντα

Το βραβευμένο έργο της Καρίνας Ιωαννίδου "Τζοκόντα vs ντα Βίντσι" (ΚΘΒΕ, Υπερώο), είναι μια στοχαστική ματιά επάνω στις σχέσεις καλλιτεχνήματος και δημιουργού. Σίγουρα, δεν πρόκειται για κάτι καινούριο. Κι αυτό όχι μόνο το γνωρίζει η Ιωαννίδου, αλλά και παιγνιωδώς το εκμεταλλεύεται, ώστε να βάλει και τα δικά της μεταθεατρικά δρώμενα σε μια ανάλογη τροχιά. Και το κάνει με αρκετή χάρη και γνώση, αν και εκτιμώ πως σε ορισμένες περιπτώσεις, με το να στοιβάζει γνωστά τσιτάτα, το παρακάνει, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζει η ίδια την εξέλιξη της πλοκής. Αυτό θα μπορούσε να διορθωθεί εάν ο Ε. Φεζολάρι, σκηνοθέτης της παράστασης, έκανε τις αναγκαίες κινήσεις ώστε να πυκνώσουν οι ρυθμοί και να ξεκαθαρίσουν οι στόχοι. Αντ' αυτού αναλώθηκε, δίκην πασαλείμματος, στο αράδιασμα αυτιστικών ευρημάτων, που τελικά και ανούσια αποδείχτηκαν και αποπροσανατολιστικά. Κρίμα, γιατί είχε στη διάθεσή του και τρεις ικανούς ηθοποιούς, τη Γ. Μπαλαούρα, την Εύη Σαρμή και το νεαρό της παρέας και πολλά υποσχόμενο Γιάννη Σαμψαλάκη.

Υστερόγραφο επαρχιωτισμού

Τι ήταν τούτο πάλι! Κι εννοώ το κακόγουστο (μελο)πανό που σκέφτηκαν να κρεμάσουν στην πρόσοψη της ΕΜΣ ορισμένοι (πολύ λίγοι) ηθοποιοί του Κρατικού, θέλοντας να ευχαριστήσουν, λένε, τον πρώην καλλιτεχνικό διευθυντή. Φυσικά ο καθένας έχει δικαίωμα να ευχαριστήσει τον οποιονδήποτε. Όχι, όμως με τρόπο που εκθέτει έναν ολόκληρο οργανισμό και όσους, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, συνδέονται μαζί του και που ενδεχομένως να μην έχουν την ίδια άποψη με τους εμπνευστές της ιδέας. Εκτός κι αν η όλη κίνηση ήταν κι ένα είδος προειδοποίησης στο πρόσωπο του νέου καλλιτεχνικού διευθυντή, του τύπου “κάνε κι εσύ (τι άραγε;) ό,τι κι ο προκάτοχός σου, ώστε ν’ αναρτήσουμε και για σένα ένα τέτοιο πανό με τις από καρδιάς ευχαριστίες μας”.

Εύχομαι ο νέος καλλιτεχνικός διευθυντής να αγνοήσει παντελώς τα όποια υποδηλούμενα ή συνδηλούμενα του πανό και να στοχεύσει σ’ ένα Κρατικό εξωστρεφές, αξιοκρατικό, τολμηρό και ονειροπόλο, μια φιλόξενη κυψέλη δημιουργίας, αναζήτησης και ποιότητας.
9/6/2013